

'Legesvrije duurzame vergunning in Heerenveen'

In 2017 en 2018 hebben we pilotproject 'Legesvrije duurzame vergunning' (tot maximaal € 50.000 aan legeskosten per vergunning) uitgevoerd. De bedoeling van deze pilot is het stimuleren van duurzaam (ver-)bouwen en opwekken van duurzame energie. Dit is in lijn met onze lange termijn ambitie: 'fossielvrije gemeente' en 'zoveel mogelijk duurzame energie lokaal opwekken'. In dit memo leest u een eindsamenvatting over de regeling en effecten van het pilotproject.

Doelen en doelgroepen

We zetten vol in op energiebesparing en het lokaal opwekken van energie. We willen in de toekomst zoveel mogelijk lokaal opgewekte duurzame energie gebruiken. Dit kunnen we niet zonder hulp voor elkaar krijgen. Met het legesproject willen we onze inwoners, bedrijven en organisaties stimuleren projecten te starten. Projecten die een behoorlijke energiebesparing tot doel hebben, of opwek duurzame energie. Door de financiële drempel te verlagen, verwachten we meer duurzame initiatieven in Heerenveen. Er zijn op voorhand geen initiatiefnemers of doelgroepen uitgesloten van het project Legesvrij.

Het project is gericht op vergunningplichtige activiteiten die als (hoofd-)doel hebben: 'Legesvrijstelling voor duurzame projecten' (tot maximaal € 50.000 aan legeskosten) geldt voor de volgende activiteiten:

- opwek van duurzame energie (plaatsen zonnepanelen of andere vormen van opwek van duurzame energie)
- verbouw van woningen of gebouwen naar bijna energieneutraal, met als eis Energie-Index (EI) is maximaal 0,7
- nieuwbouw van woningen, met als eis EPC = 0 en aardgasloos (*aangescherpte eisen in 2018*)
- nieuwbouw overige gebouwen (geen woning) met als eis EPC minimaal 50% lager dan eis Bouwbesluit

Nieuwbouw	EPC-eis Bouwbesluit	EPC-eis deels legesvrije vergunning
Woningen en woongebouwen	0,4	0
<i>Utiliteitsbouw:</i>		
Bijeenkomstfunctie	1,1	0,65
Celfunctie	1,0	0,5
Gezondheidszorgfunctie met bedgebied	1,8	0,9
Gezondheidszorgfunctie anders dan met bedgebied	0,8	0,4
Kantoorfunctie	0,8	0,4
Logiesfunctie in logiesgebouw	1,0	0,5
Onderwijsfunctie	0,7	0,35
Sportfunctie	0,9	0,45
Winkelfunctie	1,7	0,85

Deze vergunningen zijn gratis tot een maximum van € 50.000 legesheffing per aanvraag. Wanneer de legeskosten van de vergunning hoger zijn, wordt vanuit de gemeente het totaalbedrag minus € 50.000 in rekening gebracht.

1. Verwachtingen vooraf

Bij de start van het project eind 2016 is een inschatting gemaakt van het aantal vergunningen dat we in 2017 konden verwachten. Deze schatting is gemaakt op basis van de realiteit en bekende (mogelijke) initiatieven op dat moment.

	mogelijke toepassing	mogelijke doelgroepen
opwek duurzame energie	zonnepark	lokale initiatiefnemers commerciële partijen
	wko installatie	bedrijven, nieuwbouw
	biomassa	agrariërs, ...
	geothermie	bedrijfsleven
	zon op dak (gem. monument)	particulieren, bedrijven, overige organisaties
	zon op eigen perceel	particulieren, bedrijven
	mini windturbine	bedrijven, particulieren
besparen energie	nieuwbouw woning	particulier project ontwikkelaars wooncorporatie
	nieuwbouw bedrijfspand	ondernemers, beleggers
	renovatie woning	particulier wooncorporatie
	renovatie bedrijfspand	ondernemers, beleggers

2. Resultaten tot september 2018

Woningen

Tot en met augustus 2018 zijn circa 140 vergunningen aangevraagd (en deels verleend) die betrekking hebben op het (ver)bouwen van een woning. In totaal betreft het bijna 170 woningen.

periode	vergunning	leges* (afgerond)
2016	10 nieuwbouwwoningen	€ 70.000
2017, kwartaal 1	4 nieuwbouw woningen 1 projectmatig 13 nieuwbouw woningen	€ 65.000
2017, kwartaal 2	13 nieuwbouw woningen 2 verbouwingen/veranderingen bestaande woning	€ 115.000
2017, kwartaal 3	16 nieuwbouw woningen 1 projectmatig 16 nieuwbouwwoningen 2 vergroten en veranderen bestaande woning	€ 140.000
2017, kwartaal 4	38 nieuwbouwwoningen 1 plaatsen clubgebouw kaatsvereniging	€115.000
2018 kwartaal 1	21 nieuwbouwwoningen	€ 245.000
2018 kwartaal 2	19 nieuwbouwwoningen	€ 58.000
2018 kwartaal 3 (Juli/aug)	11 nieuwbouwwoningen 1 verbouwing/verandering bestaande woning	€ 52.000
totaal		€ 860.000 2016: € 70.000 2017: € 435.000 2018: € 355.000

* Deels is sprake van gedeerde inkomsten, door minder inkomsten vanuit legesheffing. Daarnaast zijn extra, nieuwe vergunningaanvragen ingediend waarvan legesopbrengsten niet begroot zijn.

Periode	Inkomsten verleende vergunningen	Gemiste inkomsten legesvrije vergunningen	Aantal verleende 'normale' vergunningen	Aantal verleende 'legesvrije' vergunningen
1 ^e kwartaal 2017	€156.00	€65.000	34	5
2 ^e kwartaal 2017	€210.000	€112.000	60	15
3 ^e kwartaal 2017	€340.000	€140.00	91	19
4 ^e kwartaal 2017	€420.000	€114.00	90	39
Totaal 2017	€1.126.000	€431.000	275	78
1 ^e kwartaal 2018	€205.000	€245.000	80	21
2 ^e kwartaal 2018	€460.000	€58.000	73	19
3 ^e kwartaal 2018 (juli + aug)	€394.000	€52.000	76	12
Totaal 2018 tot augustus	€1.059.000	€355.000	199	52

De meeste aanvragen zijn afkomstig van particulieren die een eigen woning willen bouwen. Projectontwikkelaars, woningcorporaties en/of ondernemers met nieuw- of verbouw plannen maken veel minder gebruik van deze regeling. Er is geen animo van initiatiefnemers die hoogbouw (appartementen, zorgcomplex etc) willen realiseren. Uit gesprekken met ontwikkelaars is gebleken dat deze niet altijd grote stappen naar energiezuinige bouw willen zetten. Dit zal in de nabije toekomst veranderen door de inwerking treding van de wet VET (Voortgang Energietransitie). In lijn met deze wet heeft het college medio juni 2018 besloten dat alle nieuwbouw in de gemeente aardgasvrij moet zijn.

Bedrijfspannen

Er is geen animo voor zeer energiezuinige bedrijfspannen. De bedrijven die wel belangstelling voor de regeling hadden/hebben, kunnen er geen gebruik van maken. Dit omdat zij panden bouwen waar geen EPC-verplichting voor geldt.

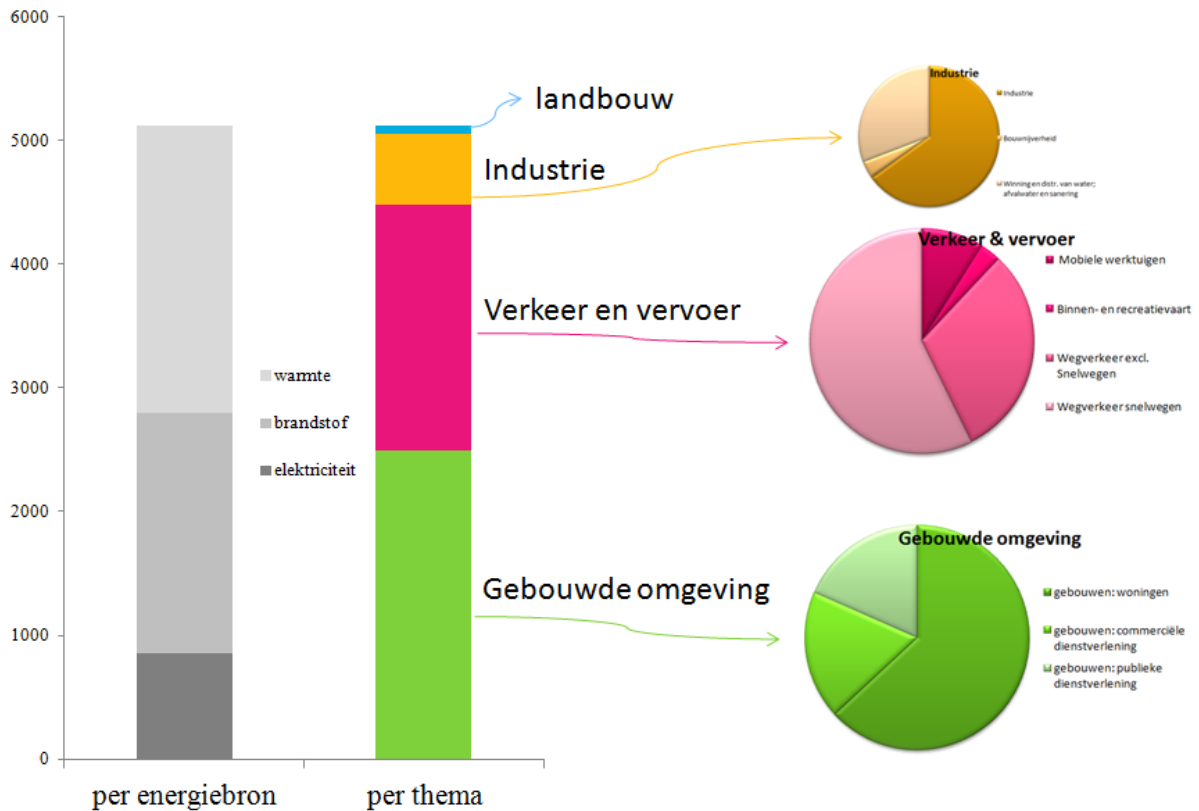
Zonneparken

Het project leert ons het volgende: ondanks de aantrekkelijke korting op de vergunning, is het initiatief tot het realiseren van een zonnepark een complexe materie, die veel tijd kost. Bij het lokale initiatief in Akkrum (van Duurzaam Akkrum Nes) zien we dat erg veel waarde aan de legeskorting gegeven wordt. In onderstaande tabel is de te verwachten maximale legeskorting weergegeven. Voor alle locaties geldt dat er nog geen formeel verzoek is ingediend.

periode	Locatie	legesvrij bedrag (afgerond)
Duurzaam Akkrum Nes	Akkrum – noord	€50.000
Shell	Heerenveen Zuid	€ 50.000
gemeente Heerenveen	Zandwinput	€ 37.500
Rooftop/SBB	A32	€ 5.000
maximaal:		€ 142.500

3. Wat draagt dit project bij aan onze doelstellingen?

In de gemeente Heerenveen wordt per jaar globaal 5.000 TJ aan energie verbruikt. Ongeveer 5% van de totale energiebehoefte wordt duurzaam opgewekt in onze gemeente. De CO₂-uitstoot van de gebouwde omgeving bedraagt jaarlijks 261.000 ton CO₂ (gegevens Energie in Beeld).

Ons doel is op termijn een fossielvrije gemeente te zijn. Dit willen we bereiken door vol in te zetten op 'besparen' en zoveel mogelijk gebruik te maken van lokaal opgewekte duurzame energie. Uit bovenstaande gegevens en grafiek blijkt dat de grootste opgave ligt in de sectoren 'gebouwde omgeving' en 'verkeer en vervoer'.

Het project legesvrij heeft vooral invloed op de sector 'gebouwde omgeving' en sectoroverschrijdend het 'lokaal opwekken van duurzame energie'. Alhoewel de ongeveer 170 zeer energiezuinige woningen kwantitatief gezien slechts het topje van de ijsberg zijn (de gemeente telt in totaal circa 20.000 woningen), is het vanuit het perspectief van kwaliteit een waardevol resultaat. De huidige gerealiseerde projecten laten zien dat het bouwen van zeer zuinige woningen geen verre toekomstmuziek meer is. Gewone mensen bouwen gewone woningen gewoon zeer energiezuinig.

4. Welke ontwikkelingen zien we?

Overheidsbeleid:

Visie en beleid Rijk:

- In het Interbestuurlijk Programma is opgenomen dat gemeenten in 2021 een plan van aanpak 'aardgasvrij' gereed moeten hebben voor alle wijken en dorpen, en tegelijk moeten weten welke buurten eerst aan de beurt zijn.
- In de wet VET is vastgelegd dat nieuwbouw in principe aardgasvrij moet plaatsvinden. Individuele gemeenten kunnen hier alleen van afwijken wanneer er zwaarwegende argumenten voor zijn. In het collegebesluit van juni 2018 is aangegeven dat dit automatisch leidt tot het stopzetten van het legesvrij project voor nieuwbouw woningen.
- In 2021 worden de eisen het Bouwbesluit aangescherpt: eisen voor nieuwbouw wordt BENG (Bijna Energieneutraal).

Gemeente:

- vanuit de gemeente bereiden we de strategie (of aanpak) voor om de transitie van aardgas naar duurzame warmtebronnen vorm te geven. Wat betekent dit voor wijken en dorpen? Welke gebieden zijn wanneer aan de beurt? Een en ander hangt samen met de vervanging van het gasnet en plannen van woningcorporaties. De gemeente heeft de ambitie in 2018-2020 een 'Strategie voor 2030' te maken. In deze strategie staat per wijk en dorp het toekomstperspectief uitgewerkt: hoe ziet aardgasloos wonen er in eigen wijk of dorp uit? Het liefst maken we deze strategische plannen samen met de regiopartners (Streekagenda) of alle Friese gemeenten.
- In voorbereiding hierop is op provinciaal niveau door de gezamenlijke overheden een 'warmtekansenkaart' ontwikkeld door CE Delft. Deze warmtekansenkaart is te bekijken op www.fryslan.frl/warmte.
- Een aantal jaren geleden was het nog een uitdaging om initiatiefnemers te vinden die een zonnepark willen realiseren. Tegenwoordig houden we lijsten met geïnteresseerde commerciële partijen bij, die vaak als motto hebben: 'hoe groter, hoe beter'. Ook werkt een aantal lokale initiatieven (zoals een energiecoöperatie) aan de ontwikkeling van een zonnepark. Uit de praktijkervaringen kunnen we de volgende lering trekken:
 - Commerciële partijen en lokale energiecoöperaties hebben hetzelfde doel. Namelijk het opwekken van (duurzame)energie. Het is niet zo dat non-profitorganisaties geen winst maken. Wel is het zo dat bij lokale initiatieven de economische winst weer lokaal (vaak in eigen dorp of buurt) wordt geïnvesteerd, dit in tegenstelling tot commerciële initiatieven. Alhoewel deze ook vaak een deel van de opbrengst naar lokale activiteiten laten terugvloeien, verdwijnt het grootste deel naar elders.
 - lokale initiatieven hebben bij de start van een initiatief geen of nauwelijks financiële middelen om de voorbereidingskosten te kunnen financieren. Door de 'gratis' vergunning (tot € 50.000) nemen we een aanzienlijke drempel weg.
- De Energiewerkplaats (initiatief van de provincie Fryslân) werkt aan het keurmerk 'MienkipsEnergie'. Dit keurmerk maakt het mogelijk helder onderscheid te maken tussen commerciële en non-profit initiatieven. "MienskipsEnergie" wordt een geregistreerd keurmerk voor lokaal opgewekte energie dat gemeenschappen in Fryslân een instrument geeft bij het investeren in de transitie van fossiele naar duurzame energie. Kijk voor meer info op www.mienskipsenergie.nl.